ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 31.5.2023
COM(2023) 285 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ενδιάμεση αξιολόγηση της εταιρικής σχέσης στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA)

{SWD(2023) 169 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ενδιάμεση αξιολόγηση της εταιρικής σχέσης στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα πορίσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 14 της απόφασης (ΕΕ) 2017/1324 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2017, σχετικά με τη συμμετοχή της Ένωσης στην εταιρική σχέση στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA), την υλοποίηση της οποίας αναλαμβάνουν από κοινού πλείονα κράτη μέλη[1].

Η απόφαση επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση διενέργειας ενδιάμεσης αξιολόγησης της PRIMA με τη βοήθεια ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων έως τις 30 Ιουνίου 2022. Η Επιτροπή πρέπει, επίσης, να συντάξει έκθεση για την εν λόγω αξιολόγηση, η οποία περιλαμβάνει τα συμπεράσματα της αξιολόγησης και τις παρατηρήσεις της Επιτροπής. Η Επιτροπή υποβάλλει την εν λόγω έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση της PRIMA βασίζεται σε εξωτερική μελέτη[2]. Καλύπτει την περίοδο από την ίδρυση της PRIMA (2017) έως τον Μάρτιο του 2022. Έχει δημοσιευθεί πρόσκληση υποβολής στοιχείων[3] και τα αποτελέσματα έχουν ληφθεί υπόψη.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται συνοπτικά τα κύρια συμπεράσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης και περιλαμβάνονται οι σχετικές παρατηρήσεις της Επιτροπής.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ PRIMA

Τα συστήματα διάθεσης νερού και τα διατροφικά συστήματα στην περιοχή της Μεσογείου δεν αποτελούν αντικείμενο βιώσιμης διαχείρισης. Αυτή η πρόκληση επιτείνεται από την κλιματική αλλαγή και έχει σημαντικές επακόλουθες επιπτώσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι κοινωνικές και οικονομικές πιέσεις, η αστάθεια και η μετανάστευση.

Ένας από τους κύριους λόγους της μη βιώσιμης διαχείρισης των συστημάτων διάθεσης νερού και των διατροφικών συστημάτων στην περιοχή της Μεσογείου είναι η έλλειψη δέσμης κοινών καινοτόμων λύσεων, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες της περιοχής, εύκολα εφαρμόσιμες σε όλη την περιοχή και έχουν πλήρως δοκιμαστεί πιλοτικά και έχουν αποδειχθεί επί τόπου[4].

---

[1] ΕΕ L 185 της 18.7.2017, σ. 1.

[2] Evaluation study on the European Framework Programmes for Research and Innovation for addressing Global Challenges and Industrial Competitiveness - Focus on activities related to the green transition (Μελέτη αξιολόγησης σχετικά με τα ευρωπαϊκά προγράμματα-πλαίσια για την έρευνα και την καινοτομία για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων και της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας – Εστίαση σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση) – RTD/2021/SC/023 — Ενδιάμεση αξιολόγηση της εταιρικής σχέσης στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA) (υπό έκδοση).

[3] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13558-Partnership-on-Research-and-Innovation-in-the-Mediterranean-Area-PRIMA-first-interim-evaluation_el

[4] SWD(2016)332 Εκτίμηση επιπτώσεων PRIMA

Αυτές οι λύσεις δεν επίκεινται, διότι το συνολικό επίπεδο επενδύσεων έρευνας και καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου δεν είναι ανάλογο του μεγέθους των προκλήσεων με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η περιοχή: τα επίπεδα επενδύσεων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ χωρών, η χρηματοδότηση δεν επικεντρώνεται επαρκώς στην αντιμετώπιση των προκλήσεων διάθεσης και διαχείρισης νερού και τροφίμων, τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται —για παράδειγμα τα ενδιαφερόμενα μέρη του ιδιωτικού τομέα— δεν διαθέτουν πάντοτε επαρκώς ισχυρές δυνατότητες έρευνας και καινοτομίας και οι προσπάθειες έρευνας και καινοτομίας καθώς και συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των χωρών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου είναι ιδιαίτερα κατακερματισμένες (ως επί το πλείστον διέπονται από διμερείς συμφωνίες) ώστε δεν έχουν σημαντικό αντίκτυπο.

Η PRIMA ιδρύθηκε ως απόκριση σε όλες αυτές τις προκλήσεις, ώστε η διάθεση και διαχείριση του νερού καθώς και τα διατροφικά συστήματα να χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα ως προς το κόστος και βιωσιμότητα από περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη. Η πρωτοβουλία συνάδει με το άρθρο 185 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)[5] καθώς και με το άρθρο 26 σχετικά με τις «συμπράξεις μεταξύ δημόσιων φορέων» του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[6], του κανονισμού που διέπει το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων 2020». Η απόφαση (ΕΕ) 2017/1324 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου —η βασική πράξη της PRIMA— επιτάσσει υψηλό επίπεδο δέσμευσης των συμμετεχουσών χωρών για ενοποίηση σε επιστημονικό, διαχειριστικό και χρηματοδοτικό επίπεδο[7]. Συνεπάγεται, επίσης, ότι τα συμμετέχοντα κράτη ενοποιούν οικειοθελώς τις ερευνητικές τους προσπάθειες και καθορίζουν και δεσμεύονται σε ένα κοινό ερευνητικό πρόγραμμα με σκοπό την προστιθέμενη αξία της ΕΕ.

Το πρόγραμμα PRIMA απαρτίζεται από τα ακόλουθα συμμετέχοντα κράτη: 11 κράτη μέλη της ΕΕ (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία και Σλοβενία), 3 συνδεδεμένες χώρες στο «Ορίζων 2020» (Ισραήλ, Τουρκία και Τυνησία) και 5 τρίτες χώρες: Αλγερία, Αίγυπτος, Ιορδανία, Λίβανος και Μαρόκο. Υπογράφηκαν διμερείς διεθνείς συμφωνίες ανάμεσα στην ΕΕ και την Αλγερία, την Αίγυπτο, την Ιορδανία, τον Λίβανο και το Μαρόκο για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα PRIMA.

Το πρόγραμμα υλοποιείται από την εκτελεστική δομή της PRIMA (ΕΔ-PRIMA)[8], που ιδρύθηκε στη Βαρκελώνη το 2017 ως ειδική οντότητα, αρμόδια για την άμεση διαχείριση της συνεισφοράς της Ένωσης βάσει του άρθρου 185 ΣΛΕΕ, η οποία διασφαλίζει μέσω της γραμματείας και των διοικητικών της οργάνων την ομαλή, αποτελεσματική και διαφανή ανάπτυξη του προγράμματος PRIMA.

[5] Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τίτλος XIX Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και διάστημα, άρθρο 185.

[6] Άρθρο 26 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων 2020» για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020) και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1982/2006/ΕΚ (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 104).

[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017D1324

[8] Η ειδική εκτελεστική δομή της PRIMA είναι ιδιωτικός φορέας του ισπανικού δικαίου που ιδρύθηκε στη Βαρκελώνη στις 19 Ιουνίου 2017 και έχει επιφορτιστεί από το διοικητικό συμβούλιο της PRIMA να αναλάβει όλες τις διαχειριστικές, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες καθώς και τις δραστηριότητες παρακολούθησης που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του προγράμματος PRIMA.

Η υλοποίηση της PRIMA βασίζεται σε ένα μακροπρόθεσμο στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας[9] που παρέχει το όραμα και τη στρατηγική διεύθυνση για την υλοποίηση του προγράμματος και αποτελεί τη βάση για τον καθορισμό των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας PRIMA.

Με πρωταρχικό σκοπό τη συνεισφορά στη βιωσιμότητα και σταθερότητα της περιοχής στους τομείς της βιώσιμης διάθεσης και διαχείρισης τροφίμων και νερού, η PRIMA αποσκοπεί στην επίτευξη πολλών στόχων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται θεματικοί στόχοι για την αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών στην περιοχή της Μεσογείου και ειδικοί στόχοι που αφορούν την πρόοδο προς έναν ενοποιημένο ευρωπαϊκό και μεσογειακό χώρο έρευνας έως στόχοι επιστημονικής διπλωματίας για τη συνεργασία με τους νότιους γείτονες της ΕΕ.

Κατά τα τελευταία έτη, η PRIMA έχει επιτύχει την καθιέρωση αποδοτικής συνεργασίας που εδράζεται στην εμπιστοσύνη μεταξύ χωρών της Βόρειας και της Νότιας Μεσογείου. Καθώς πρόκειται για την κύρια πρωτοβουλία της ΕΕ στη Μεσόγειο με σκοπό την αντιμετώπιση αυτών των βασικών προσκλήσεων έρευνας και καινοτομίας, η PRIMA γεφυρώνει το χάσμα έρευνας και καινοτομίας καθώς και το κοινωνικοοικονομικό χάσμα στη Νότια και Ανατολική Γειτονία και ενισχύει την υγεία, την ειρήνη και τη σταθερότητα των κοινωνιών της περιοχής μακροπρόθεσμα.

Η PRIMA υλοποιεί δραστηριότητες με τη μορφή προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σε τρία τμήματα:

- στο τμήμα 1 οι προσκλήσεις διοργανώνονται από την PRIMA και χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το «Ορίζων 2020».
- στο τμήμα 2 οι προσκλήσεις διοργανώνονται επίσης από την PRIMA αλλά χρηματοδοτούνται από τα συμμετέχοντα κράτη
- στο τμήμα 3 οι προσκλήσεις διοργανώνονται και χρηματοδοτούνται από τα συμμετέχοντα κράτη

Ο συνολικός προϋπολογισμός της PRIMA για τα έτη 2017-2028 είναι 494 εκατ. EUR, εκ των οποίων 220 εκατ. EUR προέρχονται από το «Ορίζων 2020»[10] (περίπου 30 εκατ. EUR/έτος για τρεις θεματικούς τομείς) και 274 εκατ. EUR από εθνικούς πόρους για την εστίαση σε ανάγκες έρευνας και καινοτομίας και την εναρμόνιση των πολιτικών έρευνας και καινοτομίας μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών.

3. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

3.1 Πορίσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης

Η ενδιάμεση αξιολόγηση επιβεβαιώνει ότι η προστιθέμενη αξία που προέρχεται από την εταιρική σχέση PRIMA σε σύγκριση με όσα μπορούσαν να επιτευχθούν από μεμονωμένα συμμετέχοντα κράτη που ενεργούν ανεξάρτητα σε διεθνές, εθνικό και/ή περιφερειακό επίπεδο μπορεί να θεωρηθεί υψηλή και θα είναι ακόμα υψηλότερη στο μέλλον.

Οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες έχουν επισημάνει τα ακόλουθα βασικά επιτεύγματα:

[9] Οι υπουργοί έρευνας και καινοτομίας προσυπέγραψαν το στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας της PRIMA στη διάρκεια της υπουργικής διάσκεψης για την ενίσχυση της ευρωμεσογειακής συνεργασίας μέσω της έρευνας και της καινοτομίας στη Μάλτα στις 4 Μαΐου 2017 και θέσπισαν το διοικητικό συμβούλιο (ΔΣ) του ιδρύματος PRIMA στις 16 Νοεμβρίου 2017.

[10] Ολόκληρο το ποσό των 220 εκατ. EUR δεσμεύτηκε σε επίπεδο προϋπολογισμού ΕΕ στο τέλος του 2020.

- Η PRIMA λειτουργεί επί του παρόντος αποτελεσματικά και δεν υπάρχουν καθυστερήσεις στην υλοποίηση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας και των προσκλήσεών της.
- Μεταξύ 2018-2021, δρομολογήθηκαν επιτυχώς τέσσερις προσκλήσεις και επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση 168 έργα.
- Η συνολική χρηματοδότηση για την PRIMA, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της ΕΕ και της εθνικής χρηματοδότησης (με εξαίρεση συνεισφορές σε είδος), ανήλθε σε 353 εκατ. EUR για την περίοδο 2018-2021. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει ήδη 71 % της συνολικής χρηματοδότησης που χορηγήθηκε στην PRIMA.
- Στις προτάσεις που επιλέχθηκαν εμπλεκόταν ευρύ φάσμα δικαιούχων. Οι περισσότεροι από αυτούς προέρχονται από τον δημόσιο τομέα των συμμετεχόντων κρατών. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα αντιπροσωπεύουν τον μεγαλύτερο αριθμό δικαιούχων στην PRIMA. Σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται, πανεπιστήμια, ιδρύματα, εργαστήρια και συμβούλια έρευνας, αντιστοιχούν δε σε ποσοστό 41,3 % όλων των δικαιούχων για την περίοδο 2018-2021. Άλλοι οργανισμοί έρευνας αντιπροσωπεύουν ποσοστό 28,8 % των δικαιούχων. Ιδιωτικοί κερδοσκοπικοί οργανισμοί αντιπροσωπεύουν ποσοστό λίγο μικρότερο του 20 % και οι περισσότεροι εξ αυτών (5 στους 6) είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Η Ιταλία και η Ισπανία κατατάχθηκαν πρώτες μεταξύ των διαφόρων δικαιούχων και ακολούθησαν η Τυνησία και η Γαλλία. Οι συμμετέχοντες από συμμετέχοντα κράτη εκτός ΕΕ αντιπροσωπεύουν το 38 % του συνόλου των δικαιούχων στις προτάσεις του μέρους 1 και του μέρους 2. Εκτός από την Τυνησία, το Μαρόκο, η Τουρκία και η Αλγερία έχουν τον μεγαλύτερο αριθμό δικαιούχων μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών της Νότιας Μεσογείου.
- Όσον αφορά τη χρηματοδοτική συνεισφορά, τα συμμετέχοντα κράτη της Νότιας Μεσογείου έλαβαν περίπου 62 εκατ. EUR ή 28 % των συνολικών πόρων. Εξ αυτών, 35,9 εκατ. EUR ελήφθησαν από τον προϋπολογισμό χρηματοδοτικής συνεισφοράς της ΕΕ (τμήμα 1). Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει μερίδιο περίπου 32 % και υπερβαίνει το μερίδιο-στόχο του 25 % που προβλέπεται στη βασική πράξη της PRIMA.
- Δεδομένου ότι κανένα από τα έργα δεν είχε ολοκληρωθεί κατά τον χρόνο της αξιολόγησης, ήταν πολύ νωρίς για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις συνεισφορές των αναμενόμενων αποτελεσμάτων των εν λόγω έργων στις κοινωνικές ανάγκες των συμμετεχόντων κρατών. Ωστόσο, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από 53 έργα που πέρασαν την ενδιάμεση επανεξέτασή τους υποδεικνύουν ελπιδοφόρα πρόοδο στην επίτευξη επιχειρησιακών στόχων.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση καταλήγει ιδίως στο συμπέρασμα ότι:

- Η PRIMA διαδραματίζει μοναδικό ρόλο στο οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας της Μεσογείου και εξυπηρετεί στόχους που δεν καλύπτονται από άλλες πρωτοβουλίες.
- Η PRIMA έχει συμβάλει στην προώθηση της επιστημονικής ενοποίησης μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών. Σε περίπτωση απουσίας της, δεν θα ήταν πιθανό να είχαν συνεργαστεί τόσο στενά χωρίς ένα σαφές πλαίσιο παροχής κινήτρων χρηματοδότησης και στρατηγικό πλαίσιο για τη διευκόλυνση της συνεργασίας.

- Η PRIMA παρέχει τη δυνατότητα ιδίως στα συμμετέχοντα κράτη της Νότιας Μεσογείου να αξιοποιήσουν τις ικανότητες έρευνας και καινοτομίας που διαθέτουν. Με τη συμμετοχή στην PRIMA, ερευνητές από τα συμμετέχοντα κράτη εκτός ΕΕ αποκτούν πρόσβαση στις χρηματοδοτικές ευκαιρίες του τμήματος 1 που χρηματοδοτεί η ΕΕ.
- Η PRIMA συνεισφέρει στην περαιτέρω ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ), ιδίως με την αντιμετώπιση της ανεπαρκούς διασυνοριακής συνεργασίας στην περιοχή της Μεσογείου μέσω της χρηματοδότησης διασυνοριακών έργων που μπορεί να αναμένεται ότι θα έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο απ' ό,τι οι μονομερείς ή διμερείς προσπάθειες μεμονωμένα.
- Οι αξίες της PRIMA όσον αφορά τη συνευθύνη, το αμοιβαίο ενδιαφέρον, το κοινό όφελος και την αρχή της ισοτιμίας—θεωρήθηκαν ιδιαίτερα σημαντικές για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των γειτόνων της στη νότια Μεσόγειο ως εταίρων.
- Το πρόγραμμα μπορεί να θεωρηθεί ένα σημαντικό εργαλείο επιστημονικής διπλωματίας που βοηθά να έρθουν πιο κοντά η ΕΕ και οι γείτονές της στη Μεσόγειο με την ανάπτυξη μιας αίσθησης αμοιβαίας εμπιστοσύνης και πολυδεκτικότητας.
- Η PRIMA ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών της Νότιας Μεσογείου ιδίως στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας·
- Όσον αφορά το μέλλον, η εκτελεστική δομή της PRIMA έχει λάβει μέτρα για τον συντονισμό με πρωτοβουλίες του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» παρόμοιας θεματικής εστίασης, όπως η αποστολή της ΕΕ «Μια ευρωπαϊκή συμφωνία για το έδαφος», ή νέες εταιρικές σχέσεις όπως η ευρωπαϊκή εταιρική σχέση «Water4All» (ασφάλεια των υδάτινων πόρων του πλανήτη). Η συνεργασία με την αποστολή της ΕΕ για την «Αποκατάσταση των ωκεανών και των υδάτων μας» προβλέπεται επίσης στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της PRIMA του 2023 που εγκρίθηκε πρόσφατα από την Επιτροπή·
- Η PRIMA συνεισφέρει με τη θεματική της εστίαση σε διάφορα μέσα πολιτικής και σε πράξεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, όπως η η νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» (ο ρόλος στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και των βιώσιμων τροφίμων), το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, το σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση και η οδηγία-πλαίσιο της ΕΕ για τα ύδατα.

3.2 Συστάσεις και διδάγματα που αντλήθηκαν

Η έκθεση ενδιάμεσης αξιολόγησης που υποστηρίζεται από αντικειμενικά δεδομένα και αποδεικτικά στοιχεία αξιολογεί την υφιστάμενη κατάσταση και τα επιτεύγματα της PRIMA, παρέχει ώθηση για τη στήριξη της υλοποίησης της PRIMA και παρέχει τεκμηρίωση για πιθανές μεσοπρόθεσμες προσαρμογές. Η αξιολόγηση αποκαλύπτει ότι η PRIMA βρίσκεται σε πορεία επίτευξης των στόχων της, λειτουργεί σύμφωνα με τις ισχύουσες αρχές και διαδικασίες και πέτυχε να είναι συνεκτική με σχετικές εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι κατά τα τελευταία έτη η PRIMA έχει επιτύχει την καθιέρωση αποδοτικής συνεργασίας που εδράζεται στην εμπιστοσύνη μεταξύ χωρών της Βόρειας και της Νότιας Μεσογείου με σκοπό την ανάπτυξη κοινών και καινοτόμων, βιώσιμων, οικονομικά αποδοτικών και αποτελεσματικών λύσεων για βιώσιμα συστήματα τροφίμων και ολοκληρωμένη διαχείριση του νερού. Καθώς πρόκειται για την κύρια πρωτοβουλία της ΕΕ στη Μεσόγειο με σκοπό την αντιμετώπιση αυτών των βασικών προσκλήσεων έρευνας και καινοτομίας, η PRIMA γεφυρώνει το χάσμα έρευνας και καινοτομίας καθώς και το κοινωνικοοικονομικό χάσμα στη Νότια και Ανατολική Γειτονία και ενισχύει την υγεία, την ειρήνη και τη σταθερότητα των κοινωνιών της περιοχής μακροπρόθεσμα.

Τώρα περισσότερο από ποτέ είναι η στιγμή για περισσότερη συνεργασία για τον εντοπισμό καινοτόμων λύσεων με σκοπό τη διαφύλαξη των υδάτινων πόρων, την αύξηση της επισιτιστικής και διατροφικής ασφάλειας και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας, της ισότητας και της βιωσιμότητας των συστημάτων τροφίμων και των γεωργικών συστημάτων στην περιοχή της Μεσογείου.

Πράγματι, το μέλλον των βασικών φυσικών πόρων (νερό, έδαφος, ακτές και βιοποικιλότητα) της λεκάνης της Μεσογείου εξακολουθεί να απειλείται από σειρά πιέσεων που ενεργούν ταυτόχρονα και, σε πολλές περιπτώσεις, σε χρόνια βάση, συμπεριλαμβανομένης της αστικοποίησης, της εκβιομηχάνισης, της επέκτασης των δραστηριοτήτων εντατικής γεωργίας και της υδατοκαλλιέργειας καθώς και της μη βιώσιμης εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων. Η ευθραυστότητα της περιοχής επιβαρύνεται περαιτέρω από την ευαισθησία της στην κλιματική αλλαγή. Σύμφωνα με την 6η έκθεση αξιολόγησης της ομάδας εργασίας ΙΙ της διακυβερνητικής επιτροπής για την κλιματική αλλαγή των Ηνωμένων Εθνών (που δημοσιεύτηκε τον Φεβρουάριο του 2022), τα οικοσυστήματα της Μεσογείου αναμένεται να βρίσκονται μεταξύ των οικοσυστημάτων που επηρεάζονται περισσότερο από τις συνέπειες της εντεινόμενης κλιματικής αλλαγής.

Η περιοχή της Νότιας Μεσογείου αντιμετωπίζει περαιτέρω προκλήσεις διακυβέρνησης, κοινωνικοοικονομικές, κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις καθώς και προκλήσεις σχετικά με την ασφάλεια, πολλές εκ των οποίων απορρέουν από παγκόσμιες τάσεις και απαιτούν κοινή δράση από την ΕΕ και τους εταίρους της Νότιας Γειτονίας. Οι παρατεταμένες συγκρούσεις εξακολουθούν να προκαλούν φριχτές οδύνες, να πυροδοτούν σημαντικές εκτοπίσεις πληθυσμών, να επιβαρύνουν σε μεγάλο βαθμό τις οικονομικές και κοινωνικές προοπτικές ολόκληρων κοινωνιών, ιδίως για τις χώρες που φιλοξενούν μεγάλους προσφυγικούς πληθυσμούς, και να εντείνουν τον γεωπολιτικό ανταγωνισμό και τις εξωτερικές παρεμβάσεις.

Επίσης, οι επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 ασκούν τεράστια πίεση στους φυσικούς πόρους και στη γεωργία. Συνεπώς, ο μετασχηματισμός σε φυσικούς πόρους χωρίς ρύπανση και σε υγιή, δίκαια, ανθεκτικά και βιώσιμα συστήματα τροφίμων πρέπει να αποτελεί διαρκή προτεραιότητα για τις κοινωνίες της Μεσογείου.

Κατά συνέπεια, οι στόχοι της PRIMA εξακολουθούν να είναι επίκαιροι.

Επιπλέον, η «γεωπολιτική Επιτροπή» της Προέδρου Ursula von der Leyen αναγνωρίζει τον ιδιαίτερο ρόλο της Μεσογείου και τονίζει ότι προτίθεται να συνεργαστεί στενά με τους εταίρους της Μεσογείου για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ώστε «να μπορέσουμε να καταστήσουμε την περιοχή ηγέτη στις κλιματικές λύσεις». Η ΕΕ, μέσω ενός ευρέος φάσματος έργων και προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου του PRIMA, υποστηρίζει του οικείους εταίρους της Νότιας Γειτονίας στην ανάπτυξη και εφαρμογή πράσινων πολιτικών. Προωθεί τη συνεργασία για την καταπολέμηση της ρύπανσης και της κλιματικής αλλαγής, προσφέροντας βοήθεια στους εταίρους της Νότιας Γειτονίας για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού για το κλίμα και των επακόλουθων εξελίξεών της, και εργάζεται με σκοπό την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και εμπειρογνωσίας.

Για την ενίσχυση των μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων της PRIMA, προτείνονται οι ακόλουθες συστάσεις:

- Περαιτέρω εξορθολογισμός της υλοποίησης των τριών τμημάτων της PRIMA. Η αξιολόγηση αποκάλυψε ότι η εταιρική σχέση PRIMA συνιστά το ορθό οικοσύστημα ώστε να καταστούν εφικτές προσαρμοσμένες προσεγγίσεις για τα κοινά ζητήματα της περιοχής της Μεσογείου όσον αφορά τα θέματα και τα επίπεδα χρηματοδότησης. Ωστόσο, η ελκυστικότητα της PRIMA έχει οδηγήσει σε χαμηλό ποσοστό επιτυχίας[11]. Μάλιστα, τα ποσοστά επιτυχία για το τμήμα 1 είναι κάτω του 5 %. Ομοίως, τα ποσοστά επιτυχίας για το τμήμα 2 κυμάνθηκαν από 6,6 % το 2018 έως περίπου 20 % το 2021. Αυτή η υπερπροσφορά θα μπορούσε να αποθαρρύνει στο μέλλον την υποβολή προτάσεων υψηλού επιπέδου. Η εκτελεστική δομή της PRIMA θα πρέπει να αντιμετωπίσει αυτό το ζήτημα και να προτείνει τρόπους για την αύξηση των ποσοστών επιτυχίας των προτάσεων που επιλέγονται για χρηματοδότηση. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να αξιολογηθεί η δυνατότητα για πιο προσαρμοσμένες προσκλήσεις και περαιτέρω βελτίωση της διαδικασίας υποβολής αίτησης στα δύο στάδια των προσκλήσεων·
- Τα συμμετέχοντα κράτη φαίνεται να προσδίδουν στο τμήμα 3 διαφορετικό βαθμό ευαισθητοποίησης και σημασίας. Συνεπώς, υφίσταται ανάγκη ενίσχυσης της αποτελεσματικότητάς του. Η εκτελεστική δομή της PRIMA θα πρέπει να αφιερώσει πρόσθετες προσπάθειες στην ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων κρατών σχετικά με τη σημασία των δραστηριοτήτων με πρωτοβουλία των συμμετεχόντων κρατών, με σκοπό την απελευθέρωση του πλήρους δυναμικού συνεισφοράς αυτού του τμήματος σε έναν πιο ενοποιημένο χώρο έρευνας. Η PRIMA μπορεί να επωφεληθεί από τη διευκόλυνση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων των δραστηριοτήτων με πρωτοβουλία των συμμετεχόντων κρατών κατά το μέγιστο δυνατό ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στους περιορισμένους πόρους των εθνικών αρχών χρηματοδότησης. Μια άλλη επιλογή για την αύξηση της στρατηγικής σημασίας του τμήματος 3 θα ήταν να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ανταλλαγή, τη δικτύωση και την κατάρτιση·
- Παρόλο που τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι συνολικά ικανοποιημένα από την υλοποίηση της PRIMA, απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες από την εκτελεστική δομή της PRIMA και τα συμμετέχοντα κράτη ώστε να αυξηθεί περαιτέρω η αποτελεσματικότητα ιδίως του τμήματος 2 με τη μείωση της πολυπλοκότητας που προκαλείται από τα διαφορετικά εθνικά σχήματα χρηματοδότησης καθώς και εργασίες για τον εξορθολογισμό των εθνικών διοικητικών διαδικασιών με σκοπό τη

[11] Το λεγόμενο «ποσοστό επιτυχίας» είναι ο λόγος του αριθμού των προτάσεων που χρηματοδοτούνται προς τον αριθμό των επιλέξιμων προτάσεων.

μείωση του χρόνου χορήγησης, την ενίσχυση της αξιοπιστίας και τη βελτίωση της ταχύτητας·

- Για την πλήρη εκμετάλλευση των συνεργειών μεταξύ των έργων και την προώθηση της ανάπτυξης κοινοτήτων με μεγαλύτερη διάρκεια, η εκτελεστική δομή της PRIMA θα πρέπει να εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της για τόνωση της ανταλλαγής μεταξύ μεμονωμένων έργων με σκοπό τον προσδιορισμό της συμπληρωματικότητάς τους και των δυνητικών συνεργειών τους. Αντίστοιχα μέσα θα μπορούσαν να είναι, για παράδειγμα, η διοργάνωση εκδηλώσεων ώστε έργα που βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο να διδαχθούν από έργα που βρίσκονται σε πιο προχωρημένο στάδιο, εκδηλώσεων για την ανταλλαγή μεταξύ έργων παρόμοιας θεματικής εστίασης ή εκδηλώσεων δικτύωσης και μεσιτείας·

- Τα συμμετέχοντα κράτη και η εκτελεστική δομή της PRIMA πρέπει να επενδύσουν περαιτέρω σε δραστηριότητες προβολής και στην ανάπτυξη ικανοτήτων ώστε να μπορέσουν οι παράγοντες από τα συμμετέχοντα κράτη της Νότιας Μεσογείου να συμμετέχουν πιο ενεργά στην PRIMA. Στην έκθεση ενδιάμεσης αξιολόγησης εκτιμάται ότι από την ίδρυση της PRIMA έχουν υπάρξει διαφορετικές δραστηριότητες για την υποστήριξη ενδιαφερομένων μερών από διαφορετικές χώρες, οι οποίες οδήγησαν σε κάποια πρόοδο όσον αφορά τα συστήματα έρευνας και καινοτομίας τους. Ωστόσο, υπάρχει ακόμα ανεκμετάλλευτο δυναμικό ώστε να διευκολυνθεί ακόμα περισσότερο η ενεργή συμμετοχή στην PRIMA. Αυτό σχετίζεται με τον συνολικό αριθμό δικαιούχων από τα συμμετέχοντα κράτη της Νότιας Μεσογείου, που θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερος, και με τον ρόλο τους στα έργα. Ως εκ τούτου, απαιτούνται πρόσθετες δραστηριότητες προβολής και ανάπτυξης ικανοτήτων καθώς και στήριξη για την καλύτερη σύνδεση με τη διακρατική κοινότητα για την εντατικοποίηση της συμμετοχής·

- Η PRIMA χρησιμοποιεί διάφορους δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου και της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης. Ωστόσο, απαιτείται πιο συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων που απορρέουν από τις διαφορετικές δράσεις. Στην έκθεση ενδιάμεσης αξιολόγησης επισημάνθηκε ότι έχουν σημειωθεί σημαντικές προσπάθειες και πρόοδος προς τη συνεχή βελτίωση των βασικών δεικτών επιδόσεων (ΒΔΕ) της PRIMA. Ωστόσο, οι υφιστάμενοι βασικοί δείκτες επιδόσεων έχουν ακόμα περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά τη χρησιμότητά τους στην κρίση της επίτευξης των ειδικών στόχων και του αντικτύπου των έργων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, την έλλειψη βασικών δεικτών επιδόσεων για την αποτελεσματική μέτρηση της εναρμόνισης της στρατηγικής έρευνας και καινοτομίας πέρα από το διαδικαστικό επίπεδο. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο αντίκτυπος των έργων θα παρακολουθείται επαρκώς, εκτός από την ενδιάμεση επανεξέταση ή την τελική επανεξέταση του έργου, δηλ. ότι θα υπάρξει κάποιο είδος τακτικής παρακολούθησης ή επόμενων ενεργειών μετά το πέρας του έργου. Η εκτελεστική δομή της PRIMA θα πρέπει, επομένως, να εξετάσει την προσαρμογή των βασικών δεικτών επιδόσεων·

- Η εκτελεστική δομή της PRIMA έχει ήδη αφιερώσει έντονες προσπάθειες σε δραστηριότητες διάδοσης και επικοινωνίας [π.χ. ειδικό τμήμα στον ιστότοπο της PRIMA, περιοδικό της PRIMA, διάφορες εκδηλώσεις μεσιτείας, τμήμα στο διαδίκτυο, διάσκεψη για τη σχέση νερού-ενέργειας-τροφίμων-οικοσυστημάτων (WEFE Nexus Conference)]. Η εκτελεστική δομή της PRIMA γνωρίζει, επίσης, ότι βασική εστίαση των μελλοντικών δραστηριοτήτων προβολής θα πρέπει να είναι η γνωστοποίηση του αντικτύπου των έργων μόλις αυτός καταστεί διαθέσιμος. Ωστόσο,

υπάρχει ανάγκη εντατικοποίησης της επικοινωνίας και διάδοσης προκειμένου να διατηρηθεί η υψηλή πολιτική δέσμευση στην PRIMA μακροπρόθεσμα. Επίσης, υπάρχει ανάγκη βελτίωσης της εσωτερικής επικοινωνίας εντός των συμπράξεων του έργου·

- Η διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των νότιων γειτόνων της ως ισότιμων εταίρων αποτελεί ένα από τα βασικά επιτεύγματα της PRIMA. Ωστόσο, η έκθεση αξιολόγησης αποκάλυψε ότι η συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών της Νότιας Μεσογείου (συνεργασία νότου-νότου) δεν είναι τόσο ισχυρή. Περαιτέρω αύξηση της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών της Νότιας Μεσογείου θα ήταν επωφελής, καθώς θα μπορούσε να συνεισφέρει στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των εν λόγω χωρών. Ως εκ τούτου, η εκτελεστική δομή της PRIMA θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για τη σύγκλιση των αντίστοιχων κοινοτήτων, π.χ. με ειδικές εκδηλώσεις για τη μεσιτεία της συμμετοχής συμπράξεων μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών της Νότιας Μεσογείου. Μια άλλη δυνατότητα θα ήταν η εξέταση της προσαρμογής των κριτηρίων επιλογής ώστε να ευνοούνται προτάσεις (ενδεχομένως σε συγκεκριμένες προσκλήσεις) στις οποίες διάφοροι συμμετέχοντες από συμμετέχοντα κράτη της Νότιας Μεσογείου να αλληλεπιδρούν ενεργά.
- Σήμερα, η PRIMA ερευνά συνέργειες με πρωτοβουλίες της ΕΕ και της Μεσογείου, όπως το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» – Ομάδα 6, αποστολές και εταιρικές σχέσεις. Η PRIMA έχει επίσης συνεισφέρει στη δημιουργία μιας κοινότητας πρακτικής WEFE Nexus και στην ανάπτυξη των χαρτών πορείας των περιφερειακών πλατφορμών έρευνας και καινοτομίας της Ένωσης για τη Μεσόγειο σχετικά με την κλιματική αλλαγή, την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και την υγεία, που εγκρίθηκαν στην υπουργική διάσκεψη για την έρευνα και καινοτομία της Ένωσης για τη Μεσόγειο στις 27 Ιουνίου 2022. Η πιθανή συνεργασία με το θεματικό εδαφικό πλαίσιο για τη γαλάζια οικονομία (πρωτοβουλία WestMed) και την πρωτοβουλία BlueMed θα μπορούσε, επίσης, να συνεισφέρει στη συγκέντρωση πόρων και στην αύξηση του αντικτύπου. Η εκτελεστική δομή της PRIMA θα πρέπει περαιτέρω να ακολουθήσει αυτές τις πρωτοβουλίες και να προτείνει συγκεκριμένες δράσεις για την υλοποίηση συνεργειών.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ΕΕ αναγνωρίζει τον ειδικό ρόλο της Μεσογείου και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται ήδη στενά με τους εταίρους της Μεσογείου βοηθώντας τους στην εξεύρεση κοινών λύσεων στις προκλήσεις που έχουν προσδιοριστεί και στα να καταστήσουν την περιοχή ηγέτη σε λύσεις με μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

Η PRIMA διαδραματίζει μοναδικό ρόλο στο οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας της Μεσογείου και εξυπηρετεί στόχους που δεν καλύπτονται από άλλες πρωτοβουλίες. Σύμφωνα με την υπουργική δήλωση της πρόσφατης μεσογειακής διάσκεψης για την έρευνα και καινοτομία, το στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας της PRIMA και το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησής που χρησιμοποιεί καθιστά εφικτό ένα αποτελεσματικό κοινό πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας σε τομείς καίριας σημασίας για τη Μεσόγειο. Συνεισφέρει στην επιστημονική πρόοδο και τις τεχνικές λύσεις για τον τομέα του νερού και τον αγροδιατροφικό τομέα καθώς και στη διασυνδεδεμένη σχέση τους.

Η αξιολόγηση αντιμετώπισε ορισμένους περιορισμούς, καθώς κανένα έργο που χρηματοδοτείται από την PRIMA δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Ως εκ τούτου, η εστίαση της αξιολόγησης βασίζεται λιγότερο στον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο και περισσότερο στη δομή,

τις διαδικασίες υλοποίησης και την υφιστάμενη πρόοδο του προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα, αξιολογείται αν υπήρξε σημαντική πρόοδος όσον αφορά τους ειδικούς στόχους, καθώς αυτοί δεν εξαρτώνται πλήρως από την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν στα έργα. Σε αυτό το πλαίσιο, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η PRIMA ήταν επιτυχής. Η εταιρική σχέση αντιμετωπίζει επαρκώς τις περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις καθώς και τις προκλήσεις πολιτικής που είναι καίριας σημασίας για την μελλοντική ανάπτυξη μιας πιο κυκλικής και βιώσιμης περιοχής της Μεσογείου. Από την άλλη πλευρά, η PRIMA συνεισφέρει σε βασικές πολιτικές προτεραιότητες, στόχους και πρωτοβουλίες της ΕΕ όπως την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ιδίως τη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και τη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, τη στρατηγική για τη βιοοικονομία, τη στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, καθώς και στους πρωταρχικούς στόχους βιώσιμης ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, το πρόγραμμα συνεισφέρει σημαντικά στην ενίσχυση των σχέσεων και της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των νότιων γειτόνων της. Σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει επίσης ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των τελευταίων.

Η εκτελεστική δομή της PRIMA καθιέρωσε με επιτυχία την PRIMA ως πλατφόρμα για την ενίσχυση της έρευνας, της καινοτομίας και της συνεργασίας, και έχει ενσωματωθεί με επιτυχία στο πολιτικό τοπίο.

Σε αντίθεση με άλλες πρωτοβουλίες του άρθρου 185 στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», η PRIMA δεν έχει νομικό προκάτοχο. Ενώ έχουν υπάρξει εταιρικές σχέσεις μεταξύ διαφόρων εθνικών οργανισμών στα προηγούμενα ERA-NET (Δίκτυα του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας) και πρωτοβουλίες για την περιοχή της Μεσογείου, η ίδρυση της PRIMA ως σύμπραξη μεταξύ δημόσιων φορέων σε επίπεδο ΕΕ ήταν κάτι εξολοκλήρου νέο.

Οι συστάσεις θα ληφθούν υπόψη στις συζητήσεις μεταξύ Επιτροπής και εκτελεστικής δομής της PRIMA και η υλοποίησή τους θα παρακολουθείται στο πλαίσιο της εποπτείας του προγράμματος PRIMA από την Επιτροπή.

Σύμφωνα με αυτές τις συστάσεις, η Επιτροπή θα επιδιώξει, επίσης, πιο συστηματικά να αποκτήσει και να αναλύσει σχετικά δεδομένα με σκοπό τη βελτίωση της παρακολούθησης του αντικτύπου του προγράμματος PRIMA και θα ενισχύσει τη γνωστοποίηση των σχετικών αποτελεσμάτων στις σχετικές υπηρεσίες εντός της Επιτροπής.

Ενώ οι δραστηριότητες της PRIMA προβλέπεται να συνεχίσουν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028, οι τελευταίες προσκλήσεις της θα προγραμματιστούν το 2024 βάσει του πλαισίου «Ορίζων 2020». Τα συμμετέχοντα κράτη της PRIMA έχουν ξεκινήσει να εκφράζουν το ενδιαφέρον τους για τη συνέχιση της PRIMA. Η σημασία της συζήτησης για τη συνέχιση της PRIMA σύμφωνα με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» —την υφιστάμενη προσέγγιση του προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα και καινοτομία όσον αφορά τις εταιρικές σχέσεις— έχει επίσης αναγνωριστεί στην υπουργική δήλωση της μεσογειακής διάσκεψης για την έρευνα και καινοτομία στις 27 Ιουνίου 2022.

Οι εκπρόσωποι των συμμετεχόντων κρατών μελών της ΕΕ κατά τη διάρκεια της συζήτησης στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (COMPET) της 2ας Δεκεμβρίου 2022, εξέφρασαν επίσης τη στήριξή τους για τη συνέχιση της PRIMA. Η Επιτροπή αναγνώρισε τον στόχο της συνέχισης της πρωτοβουλίας PRIMA και έχει ξεκινήσει εσωτερική διαδικασία για την εκτίμηση των επιλογών όσον αφορά την πιθανή ανανέωση του προγράμματος PRIMA μετά τη λήξη της ισχύουσας διάρκειάς του το 2024. Σε αυτήν τη διαδικασία θα ληφθούν υπόψη τα θετικά αποτελέσματα της παρούσας ενδιάμεσης αξιολόγησης της PRIMA. Επίσης, η PRIMA

χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (2014-2021), ενώ οι προσκλήσεις της είναι προγραμματισμένες για την περίοδο 2018-2024 (δηλ. η προγραμματική περίοδος βρίσκεται μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη»). Η ανάγκη συγχρονισμού της PRIMA με το χρονοδιάγραμμα του πλαισίου χρηματοδότησης, δηλ. με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη σε αυτήν τη διαδικασία.